

Inv. nr. 57/2013

JOHAN THOMAS LUNDBYE (1818-1848)
KASTELSPORTEN, 1842
OLIE PÅ PAPIR

23,7 X 33,3 CM

Motiver fra det danske fæstningsanlæg Kastellet i København er i dansk kunsthistorie oftest knyttet til maleren Christen Købke (1810-1848), som tilbragte størstedelen af sin barndom hér. Dette motiv stammer dog fra en anden hånd, nemlig fra maleren Johan Thomas Lundbye, for hvem Kastellet også fik en stor betydning. Som otteårig flyttede Lundbye sammen med sin familie fra fødebyen Kalundborg til København, nærmere bestemt Kastellet. Da hans forældre flyttede til Frederiksværk i 1836, blev Lundbye i en kort periode boede på Kastellet hos sin storebror Carl. Efterfølgende flyttede han til andre adresser i hovedstaden. I 1841, efter faderens død, flyttede Lundbyes mor tilbage til Kastellet og netop derfor færdedes maleren på disse kanter i sommeren 1842, hvor han malede *Kastelsporten*.¹

I sin dagbog d. 12. juli 1842 skrev Lundbye: ”...er i disse Dage beskæftiget med et lille Maleri, forestillende Kastelsporten seet fra Sjællandsvagten; det var slemt nok at gjøre Studierne hertil, da jeg maatte sidde paa Veien, hvor Mangfoldige gik forbi og besaae mig og mit Arbeide (...) Det har moret mig, da ogsaa jeg har megen Kjærlighed til Kastellet, hvor jeg har henlevet min Barndom og første Ungdom.”²

Maleriet i Davids Samling er et af de i dagbogen omtalte studier, som Lundbye udførte til det endelige maleri, *Kastelsporten, seet fra Sjællandsvagten*.³

Det er tydeligt at se, at det, der har haft malerens fokus, er naturen og det område, som han kendte så godt. De høje, udsprungne træer, med kronerne i forskellige grønne nuancer, er dominerende i det lille billede, hvor man også ser Kastellets sydvendte indgang, Kongeporten (også kaldet Sjællandsporten), som stod færdig i 1663. Løjefaldende er billedets koloristiske udtryk: De to komplementærfarver grøn og rød giver motivet en fin dynamik, og sommerhimlens rødmende lys, der falder på trækronerne, murværket og på vandet, skaber en særlig varm, romantisk stemning.

- ¹ *Lundbyes maleri Kastelsporten, seet fra Sjællandsvagten 1842, var bestilt af Ingeniørkorpset. Dets videre skæbne er ukendt.*
- ² *Jesper Svenningsen: Seks år af et liv. Johan Thomas Lundbye. Dagbøger om tro, skæbne, kunst og kærlighed, København 2018, s. 91-92.*
- ³ *Senere samme år flyttede Lundbye tilbage til Kastellet, jf. hans dagbog fra d. 25. oktober 1842. Se Jesper Svenningsen: Seks år af et liv. Johan Thomas Lundbye. Dagbøger om tro, skæbne, kunst og kærlighed, København 2018, s. 127.*

Publiceret i:

Karl Madsen: *Johan Thomas Lundbye 1818-1848*, Kunstforeningen, København 1895, s. 95 og 98 samt kat. 119, s. 255;
Fortegnelse over en samling malerier, studier, akvareller m.m., af hvilke størstedelen har tilhørt afdøde direktør, bagermester Valdemar Gætje, Winkel & Magnussen, København 1905, kat. 44;
Johan Thomas Lundbye: *Et Aar af mit Liv*, indledning og noter af Mogens Lebech, København 1967, s. 85;
Eva Henschen, Torben Melander og Stig Miss (red.): *Johan Thomas Lundbye 1818-1848: ... at male det kjære Danmark*, Thorvaldsens Museum, København 1994, kat. 38, s. 63;